

- I. Aitiologisk diktning. Jfr B VI:8; D X:A.
- A. Naturbildningar.

 1. Berg, kullar, åsar, sten. Jfr F II:1,2,3.
 a. Jättekast. Jfr F II:2c.
 b. Lyftestenar.
 c. Spår i berg och sten. F II:c,d,2c.
 d. Uppkomst av berg, kullar och åsar samt stenrös. Jfr F II:fl.
 2. Sjöar, vattendrag, holmar, öar. Jfr F II:4d.
 3. Källor. Se F II:5.
 4. Andra naturbildningar. Jfr F II:6-9.
- B. Människor, djur, växter, naturföreteelser.

- C. Byggnader. Se J IX.

- D. Folkseder.

- E. Namn.

 1. Geografiska och topografiska namn. Jfr A II:2a.
 (Landskapsvis ordnade). D X:A; F II:1d,c.
 2. Personnamn. Jfr E II:H7h.
 3. Djur-, växt- och saknamn. Jfr F III: och IV.
- II. Mytologiska väsen.
- A. Gudar.

 1. Oden.
 a. Talesätt och föreställningar.
 b. Sägentyper.
 Odens jakt. Jfr B II:+3.
 Ryttaren och nattväktaren.
 Andra sägner om Oden.
 2. Tor.
 a. Talesätt och föreställningar.
 b. Tors strider - åskan. Jfr J III:A2g; F I:12e,d.
 c. Tors kult. Se K II:2.
 3. Fröja.
 4. Andra motiv ur fornnordisk mytologi.
- B. Jättar. Jfr A III:1a.

 1. Särskilda trosföreställningar.
 2. Sägner. Jfr A VIII:1a.
 a. Vistelseorter och uppträdande. Jfr A VIII:3.
 b. Sovande jättar.
 c. Drottning Omma.
 d. Nycklar till berget, portar, gångar. Jfr F II:1d.
 e. Jättekast. Jfr J I:Ala.
 3. Sägentyper.
 a. Jätten på ön. Jfr F I:8e.
 b. Hoburgsgubben. Jfr M I:6, Aa-Th 1165.
 c. Den bundne jätten.
 d. Ällebergs ryttare.
 e. Plöjaren i förklädet. Se M I:Aa-Th 701+.
 f. Öl-lånet.
 g. Läras spara.
 h. "Hi ho, Hammar i Hälle".
 i. Jätten Ramunder.
 j. Gya och Tulle.

- k. Andra typer.
- C. Dvärgar.
 -
- D. Älvor. Jfr G X:A5,A3; G IV:C3; F IV:J,Dla.
 -
- E. Andra mytologiska väsen.
 -
- F. Motiv ur kristen tradition. Jfr D V:c.
 -
- 1. Gud, Kristus och änglarna. Jfr J V:6.
- 2. Jungfru Maria.
- 3. Djävulen. Jfr I VIII:B,C,D; I XIII,passim; E II:8Fh.
 - a. Benämningar.
 - b. Föreställningar och memorat. Jfr H III:C4d.
 - Särskilda trosföreställningar. Jfr E II:8Cb.
 - Stämma till möte.
 - Försvuren till djävulen. Jfr E II:8Aa; E II:8Aj; D V :+b,+e; B II:+4e.
 - Djävulen och prästen. Jfr E II:8Aa; D V:+e; I VIII:2.
 - Djävulen i djurgestalt. Jfr C I:2f.
 - Djävulen som frestare. Jfr E II:Af.
 - Djävulen och brottet.
 - Djävulen hämtar döende och andra. Jfr E II:Af; D X:+; E II:8Aj.
 - Onda andar, smådjävlar.
 - Andra memorat.
 - c. Sägentyper. Jfr I VIII:2Bb (Kapten Elin); E II:8Aj; Fg.
 - Djävulen och Titta Grå.
 - Djävulen som fjärde hjulet.
 - Dansar med den döda. Jfr E II:8Ca.
 - Djävulen som gätare.
 - Andra typer. Jfr Djävulen och prästen. J XI:2.
- 4. Andra motiv ur kristen tradition. Jfr E II:8Fg.
 - (bl.a. Jerusalems skomakare).
 - Naturväsen. Jfr B VI:+1c.
 - Allmänna uppgifter.
 - a. Benämningar. Tro om förekomst.
 - b. Härkomst.
 - Få makt över folk.
 - c. Orsaka sjukdom. Jfr G IV:C1; Förråk; J III:passim.
 - d. Uppträda mot kvällsarbete. Jfr B VI:+1c; A 2:Stillhet etc.
 - e. Giva kunskap. Se I VIII:2Dg.
 - f. Trollskatter. Jfr J X:1e.
 - g. Skydd mot naturväsen. Jfr + avd. i kap. B passim; I X:B10a; X II:3f.
 - h. Fördriva naturväsen. Jfr C 2d.
 - i. Naturväsen trängta efter nåd. Se M I:4.
 - A. Underbyggare och bergväsen. Jfr B IV:+2f.
 -
 - 1. Allmänna uppgifter. Terminologi. Jfr B IV:+2f.
 - 2. Föreställningar och memorat. Jfr B IV:2f,+k3, +2f; E II:8Fh.
 - a. Vittror. Jfr F I:7e.
 - Vittrornas utseende och klädsel.
 - Vittror i djurskepnad. Jfr F IV:Elb.
 - Vitterboskap.
 - Buföringar.
 - Vitterhundar. Jfr g, Trollhundar.
 - Vittror vid stenar.

- Vittror vid sjöar.
 Vittror i fädodarna. Jfr B IV:2f,3k.
 Vitterbröllop.
 Kärlekshandel med vittra.
 Vitterhämd. Jfr G V:1 Förråk.
 Vittrorna och kreaturen. Jfr B IV:+2f,3k.
 Stillhet efter solnedgången.
 Rå för djuren. Jfr F IV:B2a.
 Stål över vitterkon.
 Vittrorna låta höra av sig.
 Andra memorat. Jfr E II:8Fh.
- b. Vättar. Jfr B IV:+2f.
 Allmänt.
 Ursprung. Förekomst. Hemvist.
 Gestalt. Utseende. Klädsel.
 Arbete. Boskap.
 Vättebröllop.
 Vättedansen.
 Offer till vättarna.
 Vättarna och husbygge.
 Fredade, draga de till huset.
 Kunna vålla skada.
 Dia småbarns tår.
 Hett vatten och urin skada dem.
 Skyddsmedel. Bortdrivning.
 Övrigt om vättarna.
 Vätteljus se F II:2b.
- c. "De små under jorden". Jfr F I:7e.
- d. Bergfolk (karaktär: underbyggare. Med sägner) Jfr g.
- e. Troll (karaktär: underbyggare. Med sägner) bäck-;
 Jfr F I:I2; g.
- f. Maahiaiset.
- g. Bergtroll. Jfr F I:I2c.
 Trollens hemvist.
 Troll med särskilda namn.
 Trollhundar. Jfr a. Vitterhundar.
 Trollen baka.
 Trollens byk.
 Trollen låna.
 Trollen stjåla mat.
 Spinner åt trollen.
 Trollskatter. Se J X:1e.
 Åskan slår ihjäl troll. Jfr J II:A2b; F I:12,12d,12e.
 Troll i virvelvindar. Se F I:7e.
 Andra memorat.
3. Sägentyper. (Sägner om bergtagna se III.I.1-3.)
- a. "Sex getter för en ko".
- b. Tibastsägner. Jfr F III:8b.
- c. Jordmoderssägner.
- d. Fäbodflickan vitterbrud.
- e. Gift med vitterkvinna.
- f. Ladugården på fel plats.
- g. Vitterkon: kalven genom gluggen.
- h. Vittrornas locklåt.
- i. Dryckeshornet rövas. (Ljungbyhorn + varianter).
- j. Stenen på guldstolpar.
- k. Trollen och mässvinet.
- l. Pan-sägner.
- m. Trollen skära rågen.
- n. Troll-lien.
- o. Den starka hustrun.

- p. Trollens ringhjort.
- q. Pedagogiska motiv.
- r. Andra typer.
- B. Skogsväsen. Jfr B IV:+2f.
.....
- 1. Allmänna uppgifter. B IV:+2f.
- 2. Föreställningar och memorat. Jfr B IV:+2f.
- a. Skogsmannen.
Allmänt om skogsmannen.
Gestalt och klädsel.
Besök av och möte med skogsmannen.
Skogsmannen och väderleken.
Skogsmannen steker grodor.
Övrigt om skogsmannen.
- b. Skogsrå. Jfr E II:8Fh; F IV:B22.
Skogsråets utseende och klädsel.
Rået kammar sig.
Råens boskap.
Rå för skogsdjuren.
Råen och jägarna, fiskarna.
Råen och kolarna.
Kärlekshandel med rået.
Orsakar sjukdom.
Rå med särskilda namn.
Rået förvillar.
Skyddsmedel mot rået.
Att skjuta skogsrået.
Andra memorat.
- c. Väsen boende i träd.
- d. "Lövjerskor".
- 3. Sägentyper.
- a. "Själver brände sig".
- b. Skogsrået lämnas på isen.
- c. Släcker milan med svansen.
- d. Skogsråets "släp".
- e. Synar bössorna. Jfr B II:+4e.
- f. "Otvättad och omättad". Jfr B II:+4e.
- g. Göra den korte och länge lika långa.
- h. "Tasse ta fot".
- i. Skogsrået och sjörået slåss.
- j. Trollen i kattskepnad.
- k. Vakna i kärret.
- l. Andra typer.
- C. Vattenväsen. Jfr B IV:+2f; B VII:+2.
.....
- 1. Allmänna uppgifter. Jfr I; B IV:+2f.
- 2. Föreställningar, memorat och sägner. Jfr B IV:+2f.
- a. Bäckhästen. Jfr B IV:+2f.
Allmänt.
Gestaltväxling.
Ritt på Bäckhästen.
Bäckhästen som arbetshäst.
Pigan som harvade med Bäckhästen.
Bäckhästen och husdjuren.
Bäckhästen vållar sjukdom och galenskap.
Bäckhästen vilseleder, ger örfilar.
Bäckhästen och väderleken.
Skydd mot Bäckhästen m.m. dyl.
- b. Bäckamannen.
Allmänt.
Gestaltväxling.

- Ritt på Bäckamannen.
 Bäckamannen som arbetsdjur.
 "Har du sett större gap".
 Bäckamannen förvillar, lyser o. dyl.
 Bäckamannen vållar sjukdom och galenskap.
 Bot och skydd.
 Övrigt om Bäckamannen.
- c. Älven.
 Allmänt.
 Älven spelar.
 "Älvaspelet", "älvadansen" el. "älvasken".
- d. Näcken.
 Allmänt.
 Näckens gestalt.
 Höres spela.
 Lära spela av näcken.
 Binda näcken. Jfr I XII:+3f.
 Näcken och kreaturen.
 Näcken i kvarnen, smedjan o.dyl.
 Skjuta näcken.
 Näcken lockar till sig kvinnor.
 Näcken drar ned barn i ån.
 Näcken och fiskare.
 Näcken infångas och användes som dragare.
 Annat om näcken.
- e. Ström- eller Forskarlen, "Ågubben" o.dyl.
- f. "Sjögubbar".
- g. Sjörå. Jfr B II:+4e,+8; C I:3+a.
 Allmänt.
 I kvinnoskepnad.
 I djurskepnad.
 I andra skepnader.
 Sjöråets barn.
 Sjöråets boskap.
 Sjöråets "bjälleko".
 Rå för vattendjuren.
 Råen och fisket. Jfr B III:+8.
 Sjörået och kvarnen.
 Varnar för storm.
 Kärlekshandel med sjörået.
 Fördriva sjörå.
 "Har du sett större gap".
 Sjöfrun köper säd.
 Sjörå belönar.
 Sjörå straffar och hämnas.
- h. Källväsen. Jfr I XIV:2.
3. Sägentyper. Se föregående avdelningar.
- D. Lyktgubbar. Jfr E II:8Fb.

 1. I allmänhet.
 2. Att muta lyktgubbar. Vålvilliga lyktgubbar.
 E. Rå av skiftande karaktär.

 F. Övriga speciella naturväsen.

 G. Väsen av obestämd karaktär, byting m.fl.

 H. Bortbyting. Jfr E II:4d.

 1. Föreställningar och memorat. Jfr E II:4d.
 a. I allmänhet.

- b. Åtgärder för att återfå ett barn.
- c. Medel till förekommande av bortbyting.
- d. Vättar och spädbarn.
- 2. Sägentyper.
- a. Narras att tala och förråder sig.
- b. Ormprovet (och liknande).
- c. Våldshandlingar. Eldprovet m.m.
- d. Godhet mot bortbrytningen belönas.
- I. Bergtagning. Jfr B IV:+21.
-
- 1. Bergtagna människor.
- 2. Bergtagna kreatur.
- 3. Bergtagna föremål.
- J. Förflyttning.
-
- K. Vilsegång.
-
- 1. Vilsegång i allmänhet. Jfr B IV:+21.
- 2. Genom övernaturliga väsen.
- a. Skogssnuvan.
- b. Andra väsen.
- c. Genom "villgräs"
- "Ällagångar" m.m. Vilse på liten sjö. Jfr F III:7f.
- 3. Mot vilsegång.
- Övernaturliga djurväsen.
- 1. Drakar. Jfr J X:1b.
- 2. Ormar. Jfr F IV:D2i.
- 3. Gloson; spöksvin. Jfr B V:+8c, V.2.
- ("Gruppsoan").
- 4. Övriga djurväsen.
- Häst, hund, katt, ko, kalv, vädur, björn, hare, vessla, fågel, fisk, "nattrammar".
- V. Byggnadsväsen.
- A. Husrå.
-
- 1. Allmänna uppgifter.
- 2. Föreställningar och memorat.
- a. Gestalt, Tomtormar. Annan gestalt. Jfr B IV:+2b; F IV:D2a,e.
- b. Arbete i allmänhet.
- c. Husrå och bygge. Jfr B VIII:2+c.
- d. Offer till husrå.
- e. Husrået varslar.
- f. Speciella slag av husrå.
- Kyrkrå. Kyrkogrimmen, kyrkvård (-vand) Jfr IV:3.
- Kvarnrå. "Riegubben".
- Sågrå.
- Smedje- och bruksrå. Jfr B VIII:10a,10+.
- Övriga (Badstu', brydstu' m.fl.)
- B. Skeppsrå. Jfr C I:3+a.
-
- C. Gruvrå. Jfr B VIII:1,3.
-
- VI. Dragväsen.
- A. Goenisse. Goavätten.
-
- 1. Allmänna uppgifter.
- 2. Föreställningar och memorat.
- a. Utseende. Klädsel. Bostad. Flyttning.
- b. Nissen arbetar.
- c. Nissen drar till. Jfr B V:+10c.

- d. Nissens mat.
- e. Nissen blir ond, hämnas.
- f. Skydd mot annans nisse.
- 3. Övriga sägner.
- B. Tomte. Jfr B IV:+3.
-
- 1. Allmänna uppgifter.
- 2. Föreställningar och memorat.
 - a. Tomtens utseende och klädedräkt.
 - b. Förskaffa sig tomte. Bli av med tomte. Flyttning.
 - c. Tomtens arbete och lön. Jfr B VI:8; B VIII:2+e.
 - Drager till huset.
 - Vårdar hästarna.
 - Vårdar korna och fåren.
 - Deltager i jordbruksarbete. Jfr B V:+10c.
 - I husligt arbete.
 - Väcker, skyddar.
 - Upprätthåller ordning.
 - Tomtens lön.
 - Tomtens jul.
 - d. Tomten hämnas.
 - e. Tomtarna slåss.
 - f. Tomtarna dansa.
 - g. Andra memorat.
 - h. Speciella slag av tomtar.
 - Den enögde tomten.
 - Backfolk.
 - Kvarn- och sågtomte. Jfr B VI:+4.
 - Smedje-, bruks-, gruvtomte o.dyl. Jfr B VIII:10a,10+.
 - Bränneritomte.
- 3. Sägentyper.
 - a. Tomtens nya kläder.
 - b. Bär ett ax och hånas.
 - c. "Sju skylar, sju mil". Matfatet orenas
 - d. Rådes vila.
 - e. Dödar ko i vredesmod.
 - f. Tål ej hästens färg.
 - g. Stallet över tomtarnas bord.
 - h. Erbjudar vantar.
 - i. "Lasse är varm nu".
 - j. Tomtens ägare till helvetet.
 - k. Andra typer.
 - C. Spiritus. (Dragpuken.)
 -
 - D. Bjära mjölkhare.
 -
- 1. Allmänna uppgifter.
- 2. Föreställningar och memorat. Jfr I. Vita till sig.
 - a. Hargestalten.
 - Drar ladugårdsprodukter.
 - Drar brännvin, pengar o.dyl.
 - b. Andra djurgestalter.
 - c. Nystanet.
 - Drar ladugårdsprodukter.
 - Drar säd, pengar o.dyl.
 - d. Trollsmör.
 - e. Skjutning av trollharar. Jfr I. Magiska föremål.
- 3. Sägentyper.
 - a. Den misslyckade baran.
 - b. Öser grädde ur luften ("från sju kyrkosocknar").

- c. Andra typer.
 - E. Dragdockor. Jfr F IV:G3.
.....
 - F. Bodrag.
.....
- VII. Förvandlade.
- 1. Allmänna uppgifter.
 - 2. Självförvandling.
 - 3. Förtrollning.
 - 4. Genom födelse.
 - a. Varulv.
Tro.
Berättelser.
 - b. Mara. Jfr B IV:+2f,+3b,k,+6; F III:7a;F IV:C3.
Rider människor.
Rider djur.
Död på lien.
Som grep eller skovel.
Gift med maran.
Försvunnen ur kläderna.
Grann naken flicka.
Fångad mara.
Andra berättelser med mara.
- VIII. Syner av olika slag. Hemlighetsfulla röster.
Jfr V III:2Ab.
- 1. Trollträdgårdar.
 - 2. Trollslott.
 - 3. Ljussken och eldar. Jfr I VI:Blj.
 - 4. Spökskepp. Jfr C I:3+a.
 - 5. Andra syner.
 - 6. Sång ur skyn. Övernaturlig musik.
 - 7. Andra röster och läten.
- IX. Platser, byggnader och föremål.
- 1. Kyrkosägner av karaktär. Jfr D V:+a; E II:8Bj.
 - a. Kyrkobyggnad.
Platsbestämningssägner.
Byggmästaresägner.
Hinder vid bygge.
 - b. Kyrkklockor.
Sjunkna klockor.
Övrigt om klockor.
 - c. Kyrkoinventarier.
Trollsilver till kyrkan.
Andra inventarier förknippade med något övernaturligt.
 - d. Andra kyrkosägner.
 - e. Kyrkogården. Jfr J XI:1c.
 - 2. Profana byggnader.
 - 3. Fornminnen. Jfr A VIII:3.
 - a. Om fasta fornlämningar och fornfynd från förhistorisk tid.
 - b. Om slott, fästen och städer.
 - c. Ruiner av kyrkor och kloster.
 - 4. Byggnader som sjunkit. Se J XI:2b.
 - 5. Naturlokaler. Se F II.
 - 6. Ortssägner.
- X. Skatter.
- 1. Föreställningar och memorat. Allmänt om skatter.
 - a. Märken för skattplatser.
Eldar.
Silverskred. Se F IV:G3, Mygga.
 - b. Skattvaktare. Jfr 2b.

Rån och andra väsen, ss gaster m.m.
Drake. Jfr J IV:1.
Djur.

- c. Skattsökning.
Särskilda tider.
Särskilda medel.
Gyckelsyner. Jfr 2c.
- d. Guldvagnar, guldkalvar o.dyl.
- e. Trollskatter.
- 2. Sägentyper.
 - a. Den jordfästa skatten.
 - b. Skatthönan.
 - c. "Vem ska vi ta?"
 - d. Andra typer.
 - e. Löv eller annat värdelöst blir pengar.
- 3. Depåfynd. Jfr A VIII:2; J IX:3a (förhist.tid).
- 4. Nedgrävda skatter under ofred (hist.tid).

XI.

- 1. Föreställningar och memorat.
 - a. Trolldom.
 - b. Sabbatsbrott. Se D V:+h; Jfr J XI:2b.
 - c. Tillgrepp från kyrkogården. Se D V:+c; J IX:1e.
 - d. Dans. Jfr 2b.
 - e. Kortspel.
 - f. Superi.
 - g. Högfärd. Jfr 2c.
 - h. Övermod.
 - i. Hädelse.
 - j. Djurplågeri.
 - k. Andra syndiga handlingar.
- 2. Sägentyper.
 - a. Flickan, som trampade på brödet.
 - b. Den sjunkna gården.
 - c. Djävulsdansen.
 - d. Lösflätan blir orm.

XII.

- Eskatologiska föreställningar.
 - 1. Världsundergång.
 - 2. Dödsrikesföreställningar.